

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Dissertatio Critica De Capitibus Ultimis IX - XIII.
Posterioris Epistolae Pauli Ad Corinthios Ab Eadem Haud
Separandis**

Gabler, Johann Philipp

Goettingae, [1782]

VD18 11725516

§. III. Altera hypothesis excutitur.

urn:nbn:de:gbv:45:1-14981

§. III.

Altera hypothesis excutitur.

Sed aliae adhuc dantur hypotheses, quibus, si natiua nulla ac plana ratione nexus vtriusque Cap. VIII. et IX. demonstrandus esset, difficultates eiusdem expediri possent. Duplex quidem rei artificiose explicandae modus mentem subit; sed dantur forsan plures, in quibus vel ornandis vel confutandis vires ingenii exerceant alii. At vero ne duplex quidem ille modus mihi probatur. Quibus ergo rationibus permotus vtrumque ab iiciam vt alii, quibus alteruter forsan arrideat, sciant; recensebo iam vtrumque, priorem quidem *hoc*, posteriorem vero *sequenti* §o; additis rationibus, quae, vt opinor, vtrumque destruant vel saltem infringant. — Prior hypothesis haec est: Apostolum, cum posterior haec ad Corinthios epistola ex consilio ipsius, aequae ac illa ad Ephesios data (quod quidem manifesta vtriusque recensiois antiquissimae dissensio in *inscriptione* eiusdem exprimenda haud obscure indicare videtur) *cyclica* esset, duo eiusdem exempla describenda curasse, Corinthiis alterum, alterum caeteris ecclesiis Achaicis destinatum; quae vero, summo licet in reliquis omnibus consensu, in loco tamen de stipe pro egenis Palaestinenis cogenda mire a se inuicem discrepassent: alio
quip-

quippe caussarum genere ad commouendos Corinthios, alio ad reliquas ecclesias excitandas ab Apostolo adhibito. Corinthios enim, cum et diuitiis abundarent, et vero gloriae magnopere studerent, honoris maxime periculo, Achaicos vero colonos illos, vel mediocri fortunae homines vel gloriae non adeo cupidos, largiorum potissimum praemiorum diuinorum spe ad liberalitatem erga alios adduci potuisse. Hinc esse, vt Apostolus in concitandis ad benefaciendum *Corinthiorum* animis C.VIII. *tum* florentissimam earum fortunam rerumque omnium abundantiam celebret, *tum* solidioris gloriae studium in iisdem acuere, ad suasque rationes trahere allaboret: *Achaicis* contra colonis C. IX. (vbi com. 2. expressam etiam Achaiae mentionem fieri,) repetitis breuiter tantum strictimque, vv. quinque prioribus, argumentis C. VIII. fusius expositis, *gratiae diuinae beneficium* atque insignioris felicitatis futurae spem prolixè satis et ad vitae earum genus accommodate, petitis passim (vv. 6. 10.) ab agricultura loquendi formulis, *proponat*. Quod argumenti discrimen cum animaduertissent Corinthii, vtrumque locum eos coniunxisse, obseruata quidem ad oram libri vtriusque loci (C.VIII. et IX.) vera ratione atque origine; qua vero obseruatione historica, cum aliis multis, temporis iniuria deleta, veram rationem iudican-

di

di miri vtriusque capitis consensus, in eoque iterum discriminis simul periisse, probabili modo coniectura nunc restituendam. —

At enimvero, quamuis non opus erat peculiari epistola ad ecclesias Achaicas scribenda, cum, quaecunque ad se pertinerent, facile comperire illae potuissent a Corinthiis litteras suas cum illis pariter ac Colossenses cum Laodicenis Col. IV, 16. communicaturis; hoc tamen certum puto, Paullum, si duo harum litterarum exempla, alterum pro Corinthiis, pro Achaicis alterum, sic exarare voluisset, prout ratio et status cuilibet ecclesiae proprius efflagitaret, longe plura in hac epistola, quae ad Corinthios maxime pertinent, vel omittere prorsus debuisset, vel certe ita immutare, vt duae potius epistolae inuicem prorsus diuersae, quam duo eiusdem epistolae exempla, exstiterint. Quamquam enim Achaicae ecclesiae a morum ac disciplinae ratione Corinthiorum haud magnopere alieni fuerint, vt, quaecunque hac de re Corinthiis dicerentur omnino, illi ad se quoque transferre possent; hac tamen epistola maximam partem Apostolus in *singularia* Corinthiorum facinora sic descendit, vt, si propter solam fortunae, qua metropolis atque vicinae ecclesiae vterentur, varietatem ipsa argumenta ad persuadendum vario modo ad ingeniumque cuiusuis accommodato instruere ei visum fue-

fuerit, *uniuersa* profecto epistolae forma, quae ad Corinthios maxime pertinebat, in exemplo Achaicis destinato apte ad singularem eorum vsum immutanda fuisset. —

Quid sit porro, quod Corinthii in sua epistola carerent persuasionibus iis, quas Apostolus ex insigni praemiorum diuinorum copia atque immensa felicitatis futurae ex proluxa erga inopes voluntate ipsis sperandae magnitudine C. IX. depromserat, equidem non intelligo. Num Christiani locupletiores gratia diuina minus indigent ac inopes? Vel fuerunt Corinthii ea mentis imbecillitate, vt vim horum argumentorum capere non possent? At coloni illi Achaici capere poterant; et persuasio sane ex felicitatis spe depromta cuiusque hominis ingenio apta est, vt, cur minus idonea fuerit Corinthiis, quibus difficiliora tamen ac subtiliora multa in vtraque epistola proposuerat Apostolus, prorsus non videam. — Dein hypothesis illa non satis conspirare videtur cum argumento priorum quinque C. IXni commatum, quae tamen, cum idem illud continere videantur, quod iam C. VIII. copiose tractatum fuerat, potissimas, ne dicam, omnes difficultates gignunt. Etenim, si argumenta Corinthiis C. VIII. proposita non quadrant ad Achaicos, cur repetit ea Apostolus in exemplo Achaicis exhibendo (Cap. IX)? cur concludit eadem angustius? cur ex-

excitare studet in his vv. honoris gloriaeque studium in hominibus, qui eo exstimulari non poterant? quare non versu 6to nostro potius, paullo aliter quidem informato, omissis prioribus quinque, paraenesin suam, ingenio ac moribus Achaicorum accommodate, incipit? Sin vero hae ecclesiae minores iisdem persuadendi locis ad rationes Pauli adduci poterant, cur premit Apostolus argumenta, nec ea vi, eaque ingenii vbertate, quae Cap. VIII. cernitur, illa expromit?

Itaque cum nullum vestigium diuersorum lectorum utroque hoc capite adpareat; eadem potius lectorum, C. IX. pariter ac VIII, ratio ex omni contextus habitu ponenda sit (promissionem enim gratiae diuinae etiam ad Corinthiorum animos vim habuisse, supra iam obseruatum est); potissimas difficultates, quae priora cum primis commata quinque premunt, hypothesis illa expedire haud videtur. Nullam denique vim inesse, vix est quod moneam, *neque* mentioni Achaiae v. 2, cum Corinthus metropolis stipem cogendam in vniuersa Achaia procuraret; *neque* imagini ab agricultura C. IX. desumptae, quae et Paullo admodum frequens est, et in se adeo trita, vt perquam commode adhiberi possit in vrbe quauis florentissima et ab agricultura vel maxime aliena.

§. IV.

Tertia hypothesis recensetur et examinatur.

Transeamus nunc ad vltimam hypothesin, quae, missa opinione illa in duabus prioribus stabilita, qua C. VIII. ad Corinthios, IXnum vero ad Achaicas ecclesias pertinere putant, in sola argumenti similitudine, qua priora quinque commata Cap. IX. cum C. VIII. iuncta sunt, vnde illa sit, explicanda versatur. Est vero haec: Cap. VIIIum et IXnum pertinuisse quidem vtrumque, pari ratione ac reliquas huius epistolae partes, ad Corinthiacam aequae ac caeteras Achaiae ecclesias: *primitus* vero Apostolum, cum primus hanc epistolam ad Corinthios daret, Cap. IXni v. 6tum nostrum, aliter licet structum, Cap. VIIIuo sic iunxisse, vt accurate cohaereret ille cum commate huius vltimo; atque, cum C. VIIIuo gloriae cupiditatem, qua ferrentur Corinthii, ad beneficentiam ille adduxisset, multis etiam gratiae diuinae beneficiis ex liberalitate expectandis animum eorum flectere Cap. hoc IXno eundem studuisse. Sed in noua scriptorum suorum editione ab ipso adornata priorem illam rationem in Corinthiorum animos se insinuandi C. VIII. copiosius paullo diffusam in quinque haec priora Cap. IXni commata Apostolum sic conclusisse, vt ex ipsius consilio illo Cap. VIIIui argumento, cum summa eiusdem in prioribus
his